

THE ECONOMIC-LEGAL BEGINNING OF INVESTMENT ACTIVITY IN AIC OF UKRAINE

Rozdajbida O. V.

The economic and legal aspects of investment activity in the agroindustrial complex (AIC) of Ukraine are considered. Considerable attention to the problems of bringing of investments in a productive sphere and social development of village is spared. A reasonable necessity of direct and indirect state support of investment activity is for the agrarian sector of economy of Ukraine.

Key words: investments, investment activity, legal adjusting.

УДК 330.117

НАПРЯМКИ РОЗБУДОВИ СОЦІАЛЬНО-РИНКОВОЇ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ В УКРАЇНІ

К. Г. Губін, кандидат економічних наук

Національний університет

«Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

Розкрито основні риси української та соціально-ринкової систем формування доходів населення. Проаналізовано запропонований А. Бузгаліним новий проект соціально орієнтованого розвитку. Визначено комплекс заходів, необхідних для реформування системи формування доходів населення в Україні.

Ключові слова: регулювання доходів населення, система формування доходів населення, соціально орієнтований розвиток, соціальна держава.

Постановка проблеми. Важливою складовою процесів розбудови правової, соціальної держави в Україні є створення системи формування доходів населення, притаманної соціальній державі. Це питання не було остаточно вирішене ні в теоретичній, ні в практичній площині і тому потребує додаткового вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Головні риси соціально-ринкової та української систем формування доходів розкрито в роботах [1–7]. У джерелі [2, с. 317–320] обґрунтовано, що метою реформування системи формування доходів населення в Україні слід вважати розбудову соціально-ринкової системи формування доходів. Порівняльний аналіз умов людського розвитку за цих систем проведено в роботі [5].

Проте А. Бузгалін висунув новий проект соціально орієнтованого розвитку та сформулював десять параметрів, що характеризують цей тип розвитку [8].

Соціально-ринкова система формування доходів не відповідає повною мірою більшості із запропонованих А. Бузгаліним параметрів, а самі вони становлять риси певного проекту устрою господарства в майбутньому. Тому виникає запитання: чи слід вважати за довгострокову мету формування в нашій країні системи формування доходів, подібної до соціально-ринкової, чи краще зосередитися на рисах нового проекту соціально орієнтованого розвитку А. Бузгаліна як довгострокового орієнтиру реформ?

Формулювання цілей. Мета статті — проаналізувати зміст соціально-ринкової системи формування доходів населення та запропонованого А. Бузгаліним нового проекту соціально-орієнтованого розвитку, визначити їх цінність як орієнтирів для вдосконалення системи формування доходів в Україні та охарактеризувати комплекс заходів, необхідних для реформування цієї системи.

Виклад основного матеріалу. Спочатку розглянемо стан української системи формування доходів населення. До її базових рис слід віднести такі:

1. Основний механізм координації господарської діяльності — ринок, який зазнає потужного впливу неринкових чинників та механізмів, через що конкуренція дуже обмежена, а в деяких сегментах, що мають бути ринковими, — взагалі відсутня.

2. Система державного регулювання економіки є неефективною через поширеність корупції та «захоплення держави» окремими фінансово-промисловими групами. Замість поєднання державного, корпоративного та громадського регулювання в Україні домінує регулювання соціально-економічних процесів великими фінансово-промисловими об'єднаннями.

3. Ефективність господарської системи є невисокою (порівняно з іншими країнами регіону та світу).

4. Баланс соціально-економічних сил у суспільстві суттєво зміщений на користь політико-економічної еліти.

5. Громадянське суспільство не здатне нав'язувати бізнесу принципи нееквівалентної справедливості (зокрема, у сфері розподілу і перерозподілу доходів).

За таких умов системі формування доходів в Україні притаманні риси, властиві переважно управлінській та капіталістичній системам формування доходів:

1) практично неприховане зрощення бізнесу і політичної влади, що породжує елітні економіки (тобто сфери господарювання для обмеженого кола осіб з високими вхідними бар'єрами, що забезпечують отримання надприбутків);

2) перетворення неформальних доходів державних службовців на один з основних елементів доходів. Для багатьох чиновників владні повноваження

перетворилися на джерела незаконного збагачення, через що виник тіньовий ринок посад. Не сумлінне виконання обов'язків, а здатність оплатити переведення на нову посаду стає критерієм службового просування;

3) орієнтація значної частини політико-економічної еліти на перерозподіл, а не створення вартості. В соціально-ринковій системі формування доходів, аби отримати підприємницький прибуток, необхідно дати споживачам те, за що вони готові добровільно платити; головні зусилля підприємці спрямовують на ефективне використання ресурсів за рахунок упровадження інновацій. Проте в Україні замість зниження собівартості продукції чи підвищення її якості, замість інтенсифікації маркетингових зусиль значно вигідніше налагоджувати неформальні зв'язки із владою, аби взяти участь у перерозподілі державної власності, отримати від держави преференції, створити неконкурентні бар'єри для інших підприємців. Іншим поширеним джерелом підприємницького прибутку в Україні є використання монопольної влади за умов безсилля або бездіяльності владних структур;

4) політико-економічна еліта поступово стає все більш закритою (через створення антисоціальних, неринкових та недемократичних перешкод для соціального, економічного і політичного просування інших членів суспільства). Основна частина населення не має суттєвих ресурсів для забезпечення людського розвитку, тоді як вузький прошарок багатих і значно багатих людей має доступ до всіх сучасних можливостей людського розвитку, включаючи освіту чи стажування за кордоном, а також послуги найкращих медичних закладів світу. Розподіл економічних, соціальних, політичних прав і свобод, необхідних для людського розвитку, в Україні дуже нерівномірний. Незважаючи на формальну рівність усіх перед законом, правоохоронна та судова системи нерідко відбивають інтереси тих, хто більше платить або має неформальні важелі впливу; корумпованість чиновників повертає їх владні повноваження на користь заможних членів суспільства. Нормативно-правова база формується найзаможнішими людьми і відбиває передусім їх інтереси. Отже, доступні більшості українців можливості людського розвитку є обмеженими, на противагу членам політико-економічної еліти, що користуються надто широкими, неприйнятними в розвинених країнах, правами та свободами;

5) поширення корупції, крім вищих, на середні та нижчі шари суспільства, різноманітні сфери економіки;

6) надмірне значення родинних та інших неформальних зв'язків у господарській діяльності;

7) невелика кількість формально вільного часу в розпорядженні більшості населення (низька оплата праці породжує надмірну зайнятість). Відповідно скорочується час, який українці витрачають на підвищення кваліфікації, відновлення працездатності та підтримання здоров'я;

8) високий ступінь систематичної економічної експлуатації праці і землі (причому нерідко експлуатація здійснюється шляхом актів чистого привласнення);

9) високий ступінь випадкової економічної експлуатації;

10) значний рівень невдоволення широких верств населення, що зазвичай не супроводжується їх об'єднанням для досягнення стратегічних соціально-економічних цілей;

11) часто застосовується подовжений чи ненормований робочий день, не виконуються стандарти ергономіки робочих місць, використовуються старі та «брудні» технології виробництва. Соціальні пакети відсутні або малі. Можливості зміни робочого місця обмежені. Працівники мають багато об'єктивних підстав для незадоволення роботою і водночас не мають кращих альтернатив, що призводить до накопичення невдоволення і не стимулює професійне зростання;

12) надмірна диференціація доходів (відбувається поляризація суспільства: вузький шар багатих і значно багатих людей співіснує із переважною більшістю населення, доходи якої близькі до прожиткового мінімуму; середній клас дуже вузький);

13) низький життєвий рівень основної частини населення;

14) низький ступінь соціальної захищеності населення;

15) значне поширення абсолютної бідності. Досить загрозливою ознакою бідності в Україні є висока частка бідних серед працюючого населення; на відміну від більшості країн наявність роботи і високої кваліфікації не є гарантією хоча б мінімального статку.

Немає потреби підкреслювати, що такий стан речей вигідний існуючій політико-економічній еліті, проте в інтересах основної частини населення — радикальна перебудова української системи формування доходів. Виникає питання визначення напрямів реформування. Чи має соціально-ринкова система формування доходів стати орієнтиром або краще зосередитися на новому проекті соціально орієнтованого розвитку А. Бузгаліна?

Розглянемо ці варіанти по черзі.

Соціально-ринкова система формування доходів має п'ять базових рис.

1. Конкурентний ринок є основним механізмом координації господарської діяльності.

2. Ефективна система регулювання економіки, що поєднує державне, корпоративне та громадське регулювання.

3. Висока ефективність господарської системи.

4. Баланс соціально-економічних сил у суспільстві.

5. Досить висока здатність суспільства нав'язувати бізнесу принципи нееквівалентної справедливості.

На цій основі досягається таке:

1) переваження соціально-економічного співробітництва над соціально-економічною боротьбою (розвиненість відносин партнерства);

2) праця набуває інтелектуального, інноваційного, творчого характеру (що підвищує задоволеність нею), а продукт праці складно піддається точному оцінюванню (що змушує роботодавця налагоджувати партнерські стосунки з найманим працівником; підштовхує його застосовувати не процесуальні, а змістовні концепції мотивації, тобто враховувати складну ієрархію потреб людини);

3) високий життєвий рівень основної маси населення;

4) умови праці зазвичай комфортні та нешкідливі. Індивіди досить вільно обирають і відносно легко змінюють робочі місця, що забезпечує відповідність праці суб'єктивним вимогам та підвищує задоволеність нею;

5) помірна диференціація доходів;

6) велика кількість формально вільного часу в більшості працюючих членів суспільства (близько 40 годин на тиждень);

7) просування соціальними сходами є потенційно загальнодоступним, але вимагає особистих здібностей (підвищення якості і доступності освіти, широка свобода діяльності створюють потенційну можливість для кожного члена суспільства підвищити свій статус). Усі члени суспільства отримують широкі права і свободи в економічній, соціальній, політичній царині. Рівень прав і свобод є автономним від добробуту чи соціального статусу. Водночас, хоча можливості людського розвитку рівні як ніколи раніше, перспективи розвитку особистості все одно відрізняються через різний доступ до освіти, неоднакові соціальні зв'язки тощо;

8) низький рівень випадкової і систематичної експлуатації. Основний спосіб заробити — це створити вартість. Тобто тільки суспільне визнання корисності результату використання чинників виробництва стає основою для отримання їх власниками винагороди у вигляді факторних доходів. Необрунтоване збагачення, не пов'язане із корисним вкладом, майже відсутнє. Більшість схем і можливостей для цього вже виявлені та заблоковані на рівні суспільної свідомості, моралі, професійної етики та на законодавчому рівні. Тому зусилля людей спрямовуються на збільшення свого корисного внеску, на створення, а не на перерозподіл вартості. Така спрямованість породжує установку на професійне зростання, саморозвиток особистості;

9) однією з головних цілей регулювання економіки державою, фірмами та інститутами громадянського суспільства є соціальне вирівнювання (вирівнювання як стартових можливостей індивідів, так і рівнів споживання);

10) збереження відносної бідності та соціальної ексклюзії;

11) утилітарна обмеженість людського розвитку, який спрямовується переважно на професійне зростання, а не на гармонійний розвиток особистості.

Безумовно, порівняно з особливостями системи формування доходів в Україні, зазначені риси соціально-ринкової системи можна вважати пристойним довгостроковим орієнтиром. Проте, на думку А. Бузгаліна, «... знову настав час ставити завдання хоча б настільки ж масштабних змін, як восьмигодинний робочий день порівняно з дванадцятигодинним робочим днем 100 років тому» [8, с. 4].

Традиційне формулювання питання соціал-демократією, пише А. Бузгалін, відоме: треба створювати умови, за яких ринок зробить так, аби більшість людей могли пристойно заробляти, а соціальна держава — підтримувати меншість, що не може заробляти, і щоб при цьому якомога менше людей потребували соціальної підтримки. Однак за таких умов завжди будуть бідні. Аби зменшити їх кількість, необхідно певну частину багатства створювати за іншими, неринковими правилами гри та цільовими критеріями [8, с. 4–5].

«Чи не час шукати нову якість, нові принципи поєднання ринку та капіталу — на одному полюсі, соціальної справедливості — на другому, залишаючи стару дилему «більше справедливості — менше ефективності, більше ефективності — менше справедливості», формуючи систему, в якій справедливість буде стимулом, а не гальмом зростання, причому не просто ефективності, а інновацій, що забезпечують людський розвиток?» [8, с. 5–14].

А. Бузгалін формулює десять параметрів/принципів, що вирізняють соціально орієнтований розвиток, за якого соціальна справедливість перетворюється на стимул інноваційного розвитку та відбувається вихід за межі дилеми «ринок створює, держава перерозподіляє» [8, с. 5–14]:

1. Половина чи більше валового продукту країни має створюватися та перерозподілятися, зважаючи на соціальні, а не ринкові критерії та «правила гри».

2. Головним суб'єктом соціального регулювання має стати громадянське суспільство, поступово беручи на себе все більше функцій держави. Відповідно частка витрат у бюджеті на соціальні потреби має бути суттєво більшою, ніж у ліберальних системах, а частка витрат на утримання державних та силових структур — суттєво нижче.

3. Потрібна послідовна орієнтація на перерозподіл ресурсів не від активно працюючих до паразитуючих верств, а від паразитично споживаючих до тих, хто підвищує свій рівень кваліфікації, аби більш успішно працювати, а також до тих, хто вже чи поки що не може працювати. Особливо важливою в цьому контексті є наявність прогресивного податку на доходи.

4. Використання соціальної підтримки для вирішення завдань, які не здатна вирішити ринково-капіталістична система, а саме економічного забезпе-

чення кожному гарантованого доступу до отримання базових життєвих благ: здоров'я, освіти, житла, мінімального доходу. Максимально можливе досягнення діяльності із надання соціальних, гуманітарних, екологічних та подібних послуг має проводитися на основі добровільної неоплачуваної діяльності, здійснюваної за допомогою інститутів громадянського суспільства.

5. Розгорнена система соціальних, екологічних та гуманітарних нормативів.

6. Розвиток соціально відповідального бізнесу і соціального партнерства.

7. Пріоритет національного і міжнародного громадянського суспільства перед професійними політичними структурами та капіталістичними корпораціями.

8. Жорсткі екологічні пріоритети.

9. Суспільно-державна система освіти, перекваліфікації, охорони здоров'я, сфер культури і спорту, яка забезпечує їх загальнодоступність.

10. Пріоритет справжньої культури — культури, що забезпечує гармонійний розвиток особистості, культури як співтворчості, а не сфери, що виконує роль своєрідного духовного наркотика, даючи змогу відволіктися від тиску домінуючої системи відчуження.

Порівнюючи перелічені принципи із наведеними вище рисами соціально-ринкової системи формування доходів, нескладно побачити, що сформульовані А. Бузгаліним десять принципів передбачають розвиток, поглиблення соціальної спрямованості соціально-ринкової системи. Проте це не просто посилення певних існуючих сьогодні тенденцій — у комплексі ці принципи означають перехід на якісно новий рівень суспільного розвитку.

Проблема полягає в тому, що послідовне впровадження десяти принципів соціально орієнтованого розвитку тимчасово знизить економічну ефективність національного господарства. За умови глобальної конкуренції країна, що піде на це, втратить свої позиції на світових товарних ринках, капітал, інформація, робоча сила та підприємці почнуть переміщатися до інших країн з кращими умовами для ведення бізнесу. У населення просто не вистачить терпіння, аби дочекатися позитивних ефектів від такого соціально орієнтованого розвитку.

Тому реалізація охарактеризованої А. Бузгаліним моделі соціально орієнтованого розвитку можлива лише за умови, якщо вона охопить усі більш-менш економічно розвинені країни світу. Причому найбільш потужні країни повинні йти трохи попереду. Також необхідно забезпечити поступовість і послідовність змін.

З наведеного випливає, що десять принципів соціально орієнтованого розвитку доцільно мати на увазі при розробленні довгострокових проєктів соціально-економічного розвитку України. Але поки що це лише теоретична концепція, яка не довела своєї життєздатності в жодній країні. Тому при ви-

значенні напрямків розбудови системи формування доходів в Україні слід орієнтуватися на параметри і риси соціально-ринкової системи формування доходів.

Досягнення параметрів соціально-ринкової системи формування доходів вимагає вирішення взаємопов'язаних завдань функціонального та структурного характеру. Перші мають відношення до функціонування системи формування доходів, другі — до регулювання структури цієї системи.

У функціональному розрізі перед системою формування доходів в Україні постають такі основні завдання:

- збільшити сукупний дохід;
- забезпечити більш рівномірний розподіл сукупного доходу, тобто знизити міжгалузеву, міжрегіональну та децильну диференціації доходів;
- збільшити частку зарплатні у ВВП;
- поліпшити умови праці (зокрема, забезпечити реальність сорокагодинного робочого тижня на фірмах усіх форм власності);
- вирівняти можливості просування соціальними сходами всіх членів суспільства (як на етапі формування людського капіталу, так і на етапі його реалізації);
- забезпечити прийнятний рівень соціального захисту із збереженням стимулів до праці.

До актуальних завдань реформування структури системи формування доходів населення в Україні слід віднести: інституціоналізацію доходів ринкового типу, інституціоналізацію суб'єктів внутрішнього регулювання доходів ринкового типу, розвиток соціального партнерства, посилення соціальної спрямованості виробництва, зменшення частки у структурі доходів тіньових та незаконних доходів, забезпечення тісного зв'язку всіх форм доходів із суспільнокорисним внеском їх отримувача.

Три фундаментальні проблеми: низька керованість економіки (чверть якої є тіньовою), дорожня розвиненої системи регулювання економіки та корумпованість бюрократичного апарату, що здійснює регулювання, змушують обмежувати ступінь державного регулювання доходів. Тому розбудова в нашій країні соціально-ринкової системи формування доходів населення має здійснюватися в два етапи, перший з яких створює передумови для другого (зокрема, за рахунок підвищення ступеня регульованості економіки).

Змістом першого етапу перебудови системи формування доходів населення в Україні мають стати: забезпечення п'яти базових умов функціонування соціально-ринкової системи формування доходів населення; розвиток ринкового саморегулювання доходів населення; розвиток системи регулювання доходів населення державою, фірмами і, найголовніше, розвиток регулювання з боку інститутів громадянського суспільства; реалізація відносно нечут-

ливих до обмежених можливостей з регулювання економіки заходів із регулювання доходів населення.

На другому етапі реформування необхідно завершити розвиток соціально-ринкової системи формування доходів шляхом поширення регулювання доходів на всі три рівні регулювання (створення умов формування доходів, вплив на первинний розподіл доходів, перерозподіл доходів), застосування широкого кола інструментів прямого і непрямого впливу. Крім держави та фірм, активним учасником процесів регулювання доходів має стати громадянське суспільство.

Порівняльний аналіз умов людського розвитку за різних систем формування доходів свідчить про те, що в інтересах основної частини населення України — розбудова внаслідок ринкової трансформації соціально-ринкової системи формування доходів, а в інтересах політико-економічної еліти — створення гібриду капіталістичної та управлінської систем, який би дозволив зробити еліту «закритим клубом», закріпивши за представниками вищих класів та їх нащадками привілейоване становище через створення перешкод для соціального, політичного та економічного просування інших членів суспільства [2, с. 319].

Тому повноцінна реалізація зазначених напрямків удосконалення української системи формування доходів неможлива без активної участі населення у процесах суспільних реформ. Потрібним є збільшення соціально-економічної сили основної частини населення на противагу політико-економічній еліті.

Вирівнювання соціально-економічних сил в Україні має реалізовуватися перш за все шляхом створення умов їх вирівнювання (що діють неупереджено), а не шляхом безпосереднього вирівнювання соціально-економічних сил конкретних членів суспільства.

Забезпечення умов вирівнювання соціально-економічних сил в Україні слід проводити за двома основними напрямками. Перший напрямок:

– зниження нерівності соціально-економічних сил членів суспільства (передбачає вирівнювання соціально-економічних сил усіх членів суспільства безвідносно яких-небудь характеристик соціального чи економічного характеру);

– зниження нерівності соціально-економічних сил власників різних факторів виробництва (аби забезпечити відсутність пригноблених чинників виробництва, тобто факторів виробництва, власники яких експлуатуються за рахунок використання іншими власниками факторів виробництва своєї соціально-економічної сили; в Україні пригнобленими чинниками виробництва є праця і земля).

Відповідно до першого напрямку вирівнювання соціально-економічних сил в Україні необхідно: надати усім членам суспільства рівні (реально, а не

формально) політичні та економічні права і свободи; забезпечити прийнятний рівень соціального захисту найбільш соціально уразливих членів суспільства; сприяти диверсифікації джерел отримання доходів; забезпечити вирівнювання стартових можливостей в економічній діяльності.

Другий напрям вимагає: збільшення соціально-економічної сили найманих працівників, підвищення соціально-економічної сили власників використуваних у сільському господарстві факторів виробництва, передусім праці та землі, збільшення соціально-економічної сили дрібних власників (зокрема, акціонерів).

До зазначених заходів має відношення розвиток демократії, регіонального самоврядування та громадянського суспільства, що забезпечують орієнтацію політичних еліт на інтереси основної частини суспільства.

Висновки. До базових умов, необхідних для розбудови в Україні соціально-ринкової системи формування доходів населення, належать: розбудова конкурентного ринку, створення ефективної системи регулювання економіки (державою, фірмами та громадянським суспільством), суттєве підвищення ефективності системи господарювання, досягнення балансу соціально-економічних сил, формування у суспільства можливостей нав'язувати бізнесу принципи нееквівалентної соціальної справедливості.

Становлення соціально-ринкової системи формування доходів населення в Україні пов'язане із забезпеченням високого рівня добробуту основної частини населення і суттєвим розширенням середнього класу; розвитком відносин соціального партнерства; збільшенням наявного у працюючих формально вільного часу (приблизно до 40 годин на тиждень); забезпеченням загальнодоступності просування соціальними сходами; зниженням рівня диференціації доходів; досягненням низького ступеня випадкової і систематичної економічної експлуатації; поліпшенням умов праці тощо.

Розбудова в Україні соціально-ринкової системи формування доходів населення має здійснюватися двома етапами, перший з яких створює передумови для другого (зокрема, за рахунок підвищення ступеня регульованості економіки).

На жаль, на цьому етапі розвитку України політико-економічної еліти більш вигідне створення гібриду капіталістичної та управлінської систем формування доходів, який би дозволив зробити еліту «закритим клубом», закріпивши за представниками вищих класів та їх нащадками привілейоване становище через створення перешкод для соціального, політичного та економічного просування інших членів суспільства. Тому повноцінна реалізація запропонованих напрямків удосконалення української системи формування доходів неможлива без активної участі населення у процесах суспільних реформ. Потрібне збільшення соціально-економічної сили основної частини населення на протигагу політико-економічній еліті.

Перспективним напрямком подальших досліджень вважаємо аналіз стану безпеки людського розвитку за умов української системи формування доходів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Губин, К. Г. Способ формирования доходов: исследование эволюции / К. Г. Губин // Социальная экономика. — 2006. — № 1–2. — С. 169–174.
2. Безпека людського розвитку: економіко-теоретичний аналіз : монографія / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за ред. Л. С. Шевченко. — Х. : Право, 2010. — 448 с.
3. Губін, К. Г. Еволюція умов людського розвитку за різних систем формування доходів / К. Г. Губін // Вісн. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Сер. Екон. теорія та право. — 2011. — № 3 (6). — С. 67–74.
4. Губін, К. Г. Умови людського розвитку за української системи формування доходів / К. Г. Губін // Вісн. Донец. нац. ун-ту економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. Сер. Екон. науки. — 2011. — № 4 (52). — С. 10–17.
5. Губін, К. Г. Порівняльний аналіз умов людського розвитку за соціально-ринковою та за української систем формування доходів / К. Г. Губін // Вісн. Нац. ун-ту «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Сер. Екон. теорія та право. — 2011. — № 4 (7). — С. 15–26.
6. Губін, К. Г. Соціально-ринковий етап розвитку системи формування доходів населення / К. Г. Губін // Вісн. Нац. ун-ту «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Сер. Екон. теорія та право. — 2012. — № 1 (8). — С. 97–108.
7. Соціальна держава: досвід політико-економічного аналізу : монографія / за ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко ; Нац. ун-т «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». — Х., 2012. — 275 с.
8. Бузгалин, А. В. Будущее «скандинавской модели» / А. В. Бузгалин // Альтернативы. — 2011. — № 1. — С. 4–16.

НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ СОЦИАЛЬНО-РЫНОЧНОЙ СИСТЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ ДОХОДОВ В УКРАИНЕ

Губин К. Г.

Раскрыты основные черты украинской и социально-рыночной систем формирования доходов населения. Проанализирован предложенный А. В. Бузгалиным новый проект социально ориентированного развития. Определен комплекс мер, необходимых для реформирования системы формирования доходов населения в Украине.

Ключевые слова: *регулирование доходов населения, система формирования доходов населения, социально ориентированное развитие, социальное государство.*

DIRECTIONS OF SOCIALLY-MARKET INCOMES FORMATION SYSTEM BUILDING IN UKRAINE

Gubin K. G.

In the article the main features of Ukrainian and socially-market incomes formation systems are discovered. The proposed by A. V. Buzgalin new project of socially oriented development is analyzed. The complex of measures for reforming the incomes formation system in Ukraine is defined.

Key words: *incomes regulation, incomes formation system, socially oriented development, welfare state.*

УДК 330.341.1:330.322

КОНЦЕПТУАЛЬНІ СУПЕРЕЧНОСТІ ПРОЕКТУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ

О. М. Левковець, кандидат економічних наук, доцент
Національний університет
«Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

Проаналізовано сучасні підходи до визначення змісту соціально-економічної модернізації. Виявлено концептуальні суперечності щодо цілей, орієнтирів, механізмів, послідовності перетворень. Надано їх оцінку. Зазначено вплив на розробку українського проекту модернізації. Акцентовано на інерційних чинниках процесу.

Ключові слова: *модернізація, теорія, суперечності, інерційні чинники.*

Постановка проблеми. Фінансово-економічна криза відіграла для України роль катализатора модернізації [1], продемонструвавши невідкладність системних реформ, спрямованих на подолання технологічного розриву, деградації виробничої, соціальної, науково-дослідницької сфер, скорочення відставання від розвинених країн у період, коли в глобальному середовищі відбувається становлення умов 6-го технологічного укладу і посилюється конкуренція за ринки, ресурси, місце в системі міжнародного поділу праці. Ці прагнення втілені у Програмі економічних реформ на 2010–2014 рр., що містить стратегічні орієнтири перетворень. Модернізацію як нову парадигму реформ задекларовано у посланні Президента України до Верховної Ради [1]. Розроблення й реалізація проекту модернізації національної економіки і суспільства в цілому набули надзвичайної актуальності, триває їх програмно-концептуальне осмислення.